

LBRIS

We know
books

Ion Toma IONESCU

FERMA GUȘTERILOR
(Reconstituirea)

Editura Hoffman
2024

„Gustăm sau nu Paradisul deplin împreună în patul lui Sicomet din dormitor?”

Trei iguane sa-MARI-tene vegetariene și un guștere scorpion (născut în noiembrie), omnivor...

Ce destin! Ne-ar mai trebui măcar o sticlă de vin!...

*

Am întrebat-o pe Oana deschis, sorbind din cana de cafea dimineața în foișor, oarecum gomos.

— Am avut un vis azi noapte, visul, frumos ce să spun, nu regret nimic(!)... Tu ce crezi Oană dragă, sunt un pic prozator, sau mai de grabă poet?...

— Ești un Guștere păcătos, cam fără vlagă și mai de grabă nebun!..

Cuprins

<i>Mesajul autorului</i>	/ 7
Crescătorie de Gușteri	/ 9
Prima noapte. Reconstituirea	/ 10
A doua noapte. Aniversarea	/ 17
A treia noapte. Lecturi	/ 27
A patra noapte. Ana Aslan	/ 36
A cincea noapte. Maria	/ 40
A șasea noapte. Ana Aslan	/ 58
A șaptea noapte. Merișani	/ 61
A opta noapte. Două lumi	/ 72
A noua noapte. De ziua lui Eminescu	/ 77
A zecea noapte. La Librărie Mon Cher	/ 84
A unsprezecea noapte. Cealaltă Marie	/ 92
A douăsprezecea noapte. Avocat de succes	/ 100
A treisprezecea noapte. Maurul	/ 105
A paisprezecea noapte. Finalul	/ 109

Prima noapte. Reconstituirea

1

Tot ce voi putea recupera în cele 14 zile de internare și terapie la ambulatoriul Ana Aslan al Institutului de Geriatrie și Gerontologie va fi în această carte dacă voi ajunge la un liman. Poate că tratamentul cu gerovital îmi va îmbunătăți tonusul și starea, și voi reuși să adun textele pierdute și regăsite cumva, să le reinterpretez, să le leg ca înțeles într-un roman care vreau să sper până la proba contrarie că va fi de succes.

Abia ce m-am așezat la măsuța cu laptopul împrumutat de la Alex, după ce instalasem routerul pentru internet. Soția lăsase bagajele și plecase discret să găsească un loc de fumat afară, când ușa s-a deschis ca la gară fără bătaie în ea... Firesc să fie așa! Bați, când bați la o ușa străină. La ușa ta, din rutină și din postură de gazdă, când știi că ai un bolnav în încăpere, n-ai a te teme, e cool să intri direct în probleme și să încerci să-l dai pe brazdă.

Încep cu o pauză deci. Nu e forțată. O fac de bunăvoie chiar cu plăcere. A intrat asistenta, gazda cum s-ar zice, – amabilă, tânără, toată numai un zâmbet complice. Eu fiind bolnavul novice într-ale spitalizării, mă ridic de pe scaun

și aștept să se implice să mă invite la un snackbar pe malul mării. N-a sărit în mare și nici în piscină cum aș fi vrut, știa probabil că nu sunt singur pe lume și citise în fișa de internare că am picioare de lut...

Venise să-mi facă injecția Gerovital H3 cu clorhidrat de procaină pentru testare subcutanată și mi-a explicat ca la proști, că, dacă inflamația din jurul înțepăturii nu va fi mai mare decât un bănuț, înseamnă că organismul meu nu respinge încercarea gerovitalului de a se arunca în corpul animalului ca într-un puț, ca să curețe leșturile coclite la nivelul membranei ghizdurilor și să declanșeze orgasmul... (Cum vezi o blondă, cum îți fuge mintea la orgasm, Ionescule!...)

De fapt Gerovitalul acționează îmbunătățind metabolismul la nivel celular, prin radicalii neurovegetativi sau chiar antidepressivi, ce ar putea circula liberi, perforând miliardele de membrane plasate în interiorul inimii, ficatului și celorlalte organe vitale.

Pe mine mă interesa în afară de genunchii care mă în-genuncheaseră mai ceva decât securitatea de altădată, mă interesa zic, mai mult fluidizarea funcției creierului, care îmi da în ultima vreme multe bătaie de cap. Uitam. Te mai pierzi în uitare, cu voia sau fără voia ta.

Acu depinde și bănuțul cât e de mare! Te raportezi la ce ai, euro, dolar sau yuan, că doar nu te vei raporta la copecică, tocmai acum când Putin pune bazele unui conflict planetar în suveică cu chinezul.

Și un sfat, dacă mi-e îngăduit pentru potențialii cititori, nu luați de bun miezul disertației științifico-tehnice de dinainte! Citisem de curând în italiană, „*Un nuovo studio sostiene che i radicali liberi aiuterebbero il cervello a mantenere la capacità di adattarsi ai cambiamenti e a invecchiare.*”

(Un nou studiu susține că radicalii liberi ar ajuta creierul să-și mențină capacitatea de a se adapta la schimbări și îmbătrânire.) Dar nu știu sigur cât am înțeles din el.

2

Viața nu crapă când crapă. Să ne bucurăm de ea încet, cât mai încet, știind sigur că ața după ce va fi să se rupă un mare poet va descoperi încolțit într-un sâmbure de nucă, cuvântul care nu se usucă, nemurind într-o carte litera vieții în/dincolo de moarte. Indiferent că guvernele sapă la dracu-n praznic, punând de reformă, o nouă groapă. V-ați dat seama desigur că întâmplarea e destul de recentă Anno Domini 2024.

M-am internat două săptămâni la Ana Aslan pentru un RK. Fie de la stres, fie de la vârsta înaintată, m-a cam lăsat și memoria și picioarele, inima a cam luat-o din loc și ca să fie treaba organizată, cireașa de pe tort (apropo, știți ce scumpe au fost anul ăsta cireșele!?!...), mi-a crăpat și laptopul din senin. Stop joc!

Aș zice că lumina oarecum blurată mai dăduse semne, m-a mai scos din răbdări, dar nu așa! Pur și simplu s-a făcut țândări și cărămizile sparte s-au împrăștiat peste tot. Merii și prunii, crinii și trandafirii dezlăcinați au zburat ca nebunii în fundul grădinii și dincolo de gard în groapa Linii, de-a valma, scoși din tihna înfloririi. S-au mutat Bahmutul și Gaza la mine pe hard.

Ocupația mea de-acum ca scriitor e să scotocesc răbdător sub moloz, nimicul. Să găsesc sâmburele de adevăr dintr-o prună sau dintr-un măr și să pornesc alambicul, încercând să-mi reconstruiesc o fereastră albastră prin care să pot privi viitorul în roz.

Am starea de vulcan, vulcanizând în atelierul său roțile timpului...

3

Mi-am adus aminte, stând în fața laptopului, versurile prietenului meu A.A.G. mai actuale decât oricând.

„Să îngropăm cărțile ./ să uităm încet și sigur,/ să facem un plan de uitat în comun, / să-i îngropăm pe cei care au scris cărțile, / să-i îngropăm pe cei care le-au citit, / floarea de mușețel nu învață alfabetul...” și tot așa. Textul întreg îl găsiți în recentul volum *Nu-i mai așteptăm pe barbari*. Căutați-l că merită.

Nu vreau să mă lipsesc intenționat de notorietatea prietenului A.A.G. Mă leagă de el o prietenie adevărată, atâta timp cât ne-am citit aproape toate cărțile și ne-am pus pe hârtie hărțile gândurilor după lecturi; chiar dacă ne-am întâlnit și am vorbit de puține ori față-n față. A fost primul pe care l-am sunat pe telefon povestindu-i despre necazul meu. Cu inima lui mare m-a încurajat sfătuindu-mă să am răbdare, să duc laptopul la un „doctor IT ventriloc” să i-l las pe mână o săptămână două, poate paguba aia de guștere Lenovo, mai ouă ceva din el... Cu ouatul am înțeles, dar de ce e ventriloc, doctorul?...

— Imposibil scrisul tău să nu fi lăsat urme pe undeva! Îi și vedeam zâmbetul mucalit înflorindu-i pe buze.

— Ție îți arde de glume în timp ce starea din sufletul meu e ca și cum ar vrea să-și rescrie propriile postume, după ce au fost tipărite și apoi șterse la greu din memoria mea.

— Ești prea dramatic! Ca scriitor ai întotdeauna soluții. Toți am pierdut în viață câte ceva important! Te liniștești, cauți prin reviste, pe Facebook sau pe blog fragmente

publicate, le reasezi, le lipești, reconstruiești idei și destine...
A doua oară iese întotdeauna mai bine.

4

Întâmplarea face să fi început aceste succinte lipituri, o încercare de reconstituire mărunță pentru învierea cărții pierdute încă de acasă, pe laptopul nepotului meu Alex (el e autist, nonverbal, nici nu scrie și își face comunicările simple cu ajutorul unui program pe tabletă). Cum spuneam am deschis o pagină word unde era scrisă deja o poezie de-a mea, *Tropar*, care se potrivea. O reproduc și pe aceea:

*Râde iarăși primăvara, / de noi râde! / Și-a tras mască
de gâde/ din flori pe urechi / și, la schimbarea de gardă spre
zori,/ a extras dintr-un tablou vechi cu cruce și eșafod,/ o hale-
bardă...// Norod de lumânări aprinse / se scurgeau izvod din
rană,/ cuvânt din cuvântul de Prohod / lăcrimând pe icoană,/ rostit rar, ritos, / pe limbă / de clopot...// Un miriapod/ în
marele lui tropot,/ pod de lumină ca un nimb,/ peste moarte
câlcând/ și noi adunați într-un licăr de gând,/ încolonați, cu
lumânări aprinse, // ne-am bucurat de adevăr.*

Trecând peste vizibilitatea majoră pe care o are o poezie mare față de o poezie minoră, abia acum îl înțeleg pe un alt prieten al meu, mai înalt, V.D., piteștean ca și mine, care m-a înjurat odată în tinerețe într-o Cafenea, că poezia mea nu are sfântă mânie democrată și nu e vie (părerea dumnealui!).

Îi acord circumstanțe atenuante și celuilalt prieten C.V., el a refuzat să-mi publice antologia *Argintarium*, în seria Opera poetică a editurii Paralela 45 (când o avea), pentru că publicase înainte în respectiva serie, nume importan-

te. Și ce valoare estetică puteau avea gablonțurile mele argintate?...

Argumentul că la bal sau la spital fiecare își duce în spate crucea lui de învins și că într-un final avem morminte separate, nici acela nu l-a convins!

Cu ce rămâne poetul fudul în universul celor două lumi paralele de care am vorbit și n-am vorbit destul? Eu, cu pumnul de praf din coada unei comete, iar A.A.G. spre exemplu, ar rămâne să trăiască stelar doar cu versul:

*„nu călcați pe iarbă!/ ar putea fi refăcută civilizația
omenească/ deși nu se știe/ dacă universul ar mai îngădui/
dacă Dumnezeu s-ar mai pune în cârd/ cu asemenea para-
ziți.”*

Isprăviți dumneavoastră ce-am avut de zis! Eu am deschis șantierul și am început să lipesc cu rost, ciob cu ciob nopțile, să redescopăr misterul de a însufleți umbrele acelor Marii ce și-au găsit adăpost o vreme și mai bântuie încă în inima mea. Să caut resturile de texte și pretexte prin bozii risipite în spatele gardului dinspre Groapa Linii în urma acelei explozii a hardului. Să recompun imagini vii într-o carte cu 100 de pagini poezie și proză la un loc cum n-a mai fost altele pe glob și nici la mine în bloc... (lăudărosule ce ești!)

5

Prima noapte în spital, o noapte în care am încercat să-mi adun gândurile, să uit de ce ajunseseam aici, mai mult obligat de cele două fiice ale mele, grijulii. Îmi propusesem să folosesc șederea cât se poate de eficient, dar era destul de greu să mă acomodez cu condițiile. Nu sunt un tip pretențios. Atâta timp cât curățenia era în regulă, aveam un scaun și o măsuță pe care să-mi așez laptopul și un televizor la care

semneze faptul că m-am născut și eu în această zi. Insist. Vândări, Cumpărări, Decese... Despre morți numai de bine! M-am întrebat mereu, statistic vorbind vis-à-vis de populație. Suntem egali ca număr / zi. Câți ne naștem aproximativ atâția murim. Și atunci presa aservită puterii, furnizoare de cunoașteri și informații, de ce prezintă doar eșantioane ale durerii, can-canuri, fără a avea și o rubrică de nașteri?...

*

O vreme închisă, umedă și cețoasă în dimineața despre care povestesc. Termometrele stabilizaseră mercurul pe scala gradată în dreptul liniei cu ghinion ce indica cifra 13. În acea zi Titi Epure părăsea pentru totdeauna tipografia ziarului Universul, în timp ce eu îmi sărbătoream printr-un tipăt, debutul literar în universul mic al unui dispensar de țară al doctorului Galibin, aflat în Merișani pe șoseaua principală spre Curtea de Argeș, nu departe de gară.

Titi aruncă o ultimă privire, cumva cu părere de rău, către rotativele ce continuau să se învâртеască. Își luase lichidarea de la casierie și prima ediție a ziarului, cum îi era obiceiul, din capătul benzii unde se pregătea expedierea coletelor.

Lucrase din greu toată noaptea. Lipsiseră niște zețari din echipă și abia reușiseră să termine la timp ediția de dimineață, marți 2 noiembrie 1948, cum am mai spus. Instinctiv se uită pe prima pagină, sus în dreapta la numărul ziarului și-l înregistrează în memorie. (Era simplu, 255, grupul de trei cifre așezate la mijlocului numărului telefonului meu mobil. Nu al personajului! Al autorului de mai târziu, lămurim.)

Va avea timp să citească jurnalul în tren, căci își luase cu o zi înainte bilet la clasa II-a spre Câmpulung, până la Rădești. Abia după ce cumpăraseră biletul i-a trecut prin minte

ca un reproș, faptul că nu s-a sforțat poate suficient să o caute pe Suzi (Suzi îi spunea Mariei...).

De când se întorsese din prizonierat, nu prea avusese timp. Până și-a găsit serviciu, iar la tipografie lucra în schimbul de noapte... Munca nu era ușoară și dimineața când ajungea acasă, stătea cu chirie undeva la margine de București, pica de somn și nu se mai trezea până pleca din nou la tipografie. Apucase totuși să vorbească la Crucea de piatră, dar n-a mai găsit nici o fată din cele vechi să o cunoască pe Suzi (Ele n-o știau de Maria și nici de Suzi...). Erau toate noi, tinere venite de la țară. Doar patroana rezistase. Madam Mița îi dăduse ceva relații, dar nu erau suficiente.

— Titișor dragule, din ziua când ai plecat pe front și ai venit să-ți iei la revedere de la Suzi, a mai stat la mine trei sau patru luni. Începuse să se vadă că e gravidă, n-a vrut să-mi spună cu cine rămăsese! Ea doar cu tine își pierdea capul, și, sinceră să fiu, eu pe tine te-am bănuit, de-aia nici nu am insistat.

Cu nici un chip n-a dorit să-și lepede copilul și a plecat să nască undeva prin Moldova, unde avea niște neamuri. După vreo doi ani am primit de la ea o carte poștală. Îmi scria că se măritase, dar și divorțase între timp căci omul acela nu s-a împăcat cu gândul, socotise lunile de când se cunoșteau și rezulta că nu putea să fie fata lui. Are o fată deci(!), gândi Titi...

— Și adresa de unde fusese expediată cartea poștală?...

— E scrisă adresa pe cartea poștală. Treci într-o zi pe la mine pe-acasă, o caut și ți-o dau. Suzi nu mi-a mai scris de-atunci!...

Îl încâieraseră aceste gânduri după ce ieșise din tipografie, mergând pe pasarelă spre celălalt corp de clădire unde